

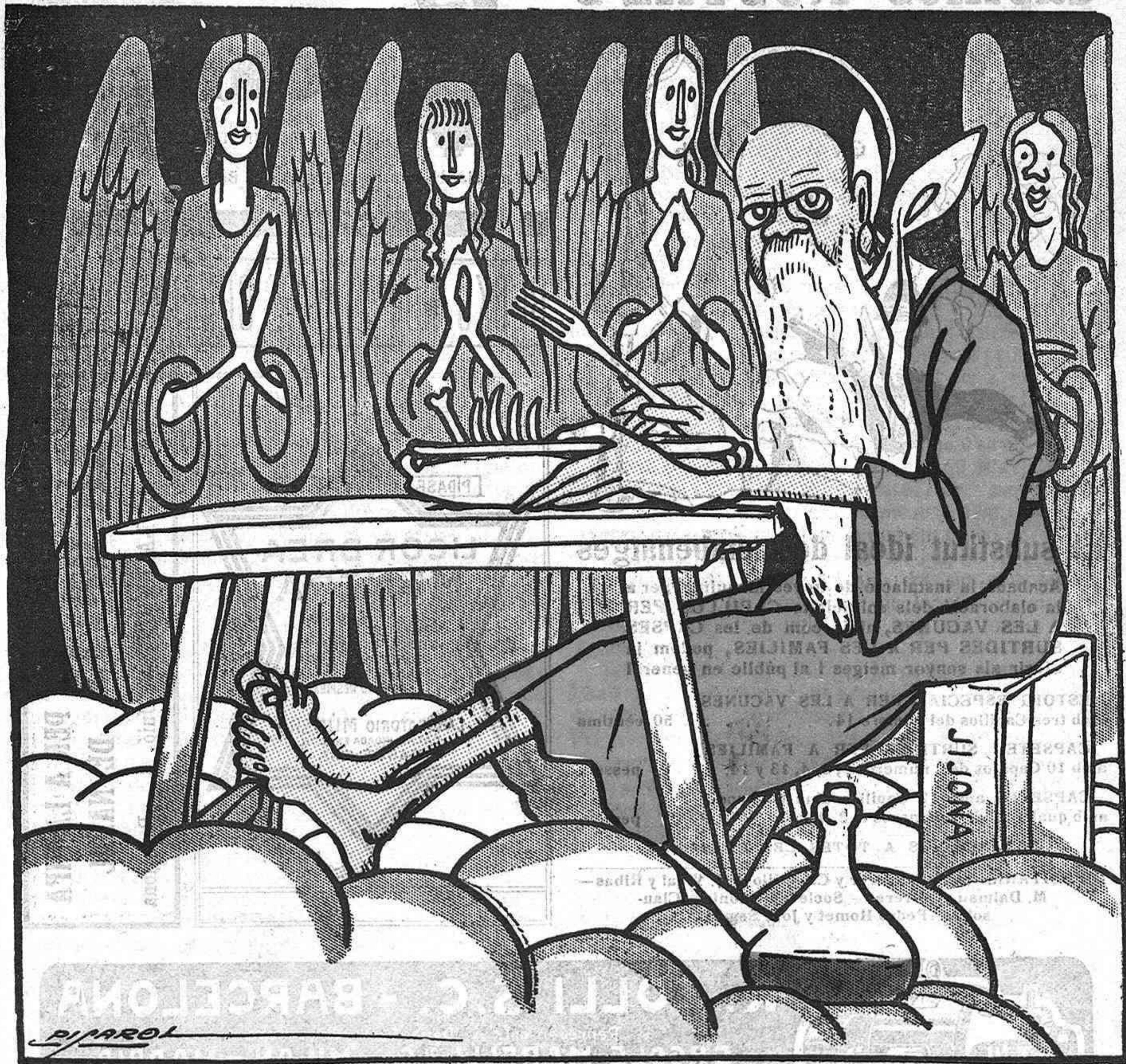
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2034 : ANY XXXIX

10 cèntims ≡ Atrassats: 20

BARCELONA 21 DE DESEMBRE DE 1917

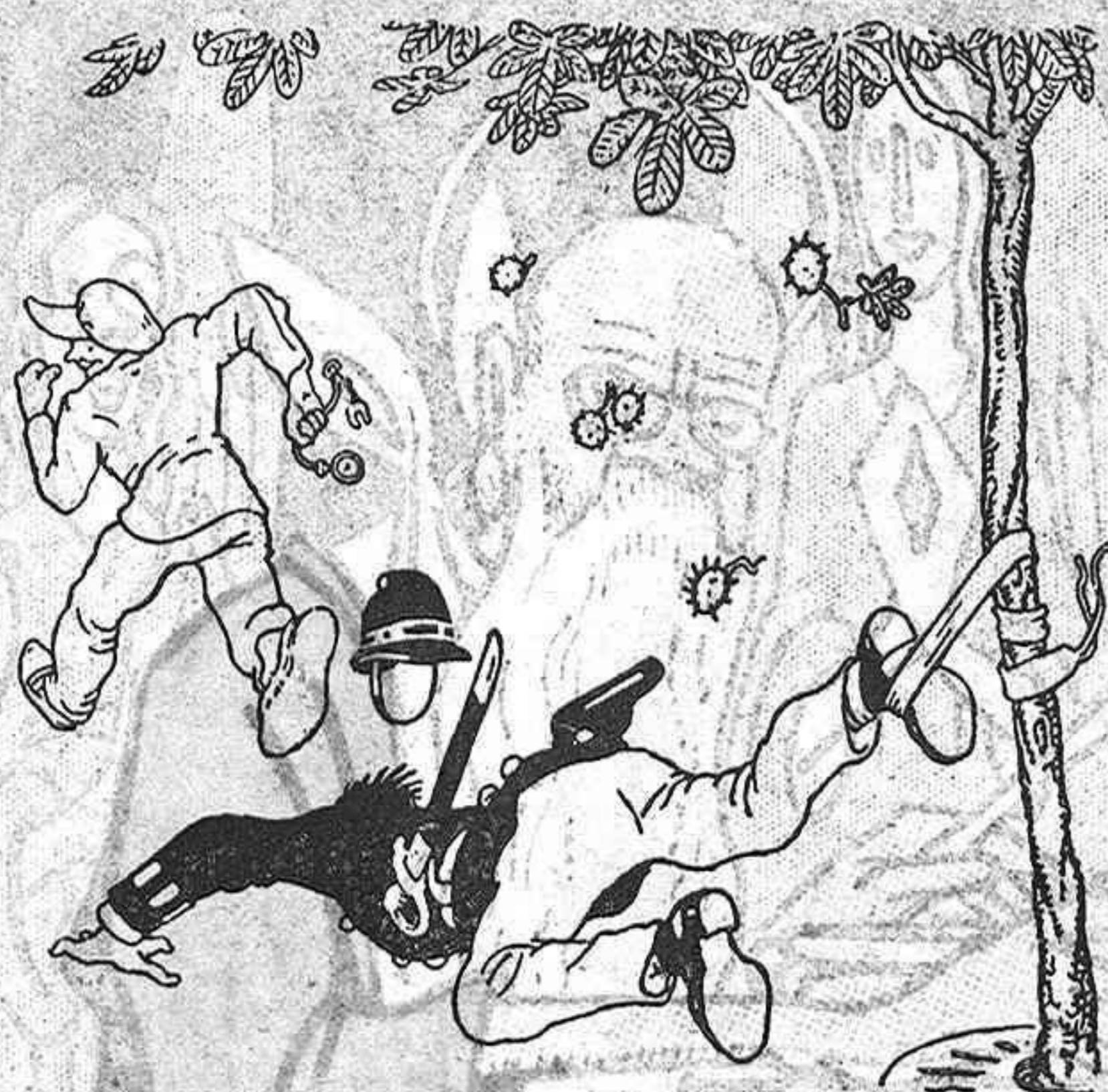
SANT ESTEVE

—Es ben trist que a mi em toqui sempre haver-me
de menjar la carn-d'olla de Nadal rescalfada!...

Perfumeu vos amb LOCIONS de "MYRURGIA"

De nostra serie d'homages desgraciats
per no conèixer els

Capillos ROSYAL'S

El substitut ideal dels embenatges

Acabada la instal·lació de noves màquines per a la elaboració dels sol·licitats **CAPILLOS PER A LES VACUNES**, aixís com de les **CAPSETES SURTIDES PER A LES FAMÍLIES**, podem ja oferir als senyor metges i al públic en general

ESTOIG ESPECIAL PER A LES VACUNES
amb tres Capillos del número 14.	50 cèntims
CAPSETES SURTIDES PER A FAMÍLIES
amb 10 Capillos dels números 2, 3, 4, 13 y 14.	1 pesseta
CAPSETES amb 12 Capillos d'un sol model
amb qualsevol dels números 2, 3, 4 ó 13	1 pesseta
- DEMANEU-LOS A TOTES LES FARMACIES

DIPOSITARIS: Vicente Ferrer y C.^a—Hijo de J. Vidal y Ribas—
M. Dalmau y Oliveres—Sociedad Anónima Clau-
solles—Pedro Homet y José Segalá.

VIAS URINARIAS - AVARIOSIS - DEBILIDAD GENITAL

Curación radical, rapidísima y siempre se-
gura con los muy acreditados medicamentos

DONNATTI

FOLLETOS E INSTRUCCIONES GRATUITAS

Farmacia Hispano Americana, Boquería, 47. - BARCELONA

BLOKS NOTES A 10 CENTIMS BAZAR UNIÓN
3, UNIO, 3

PÍDASE EN TODAS PARTES

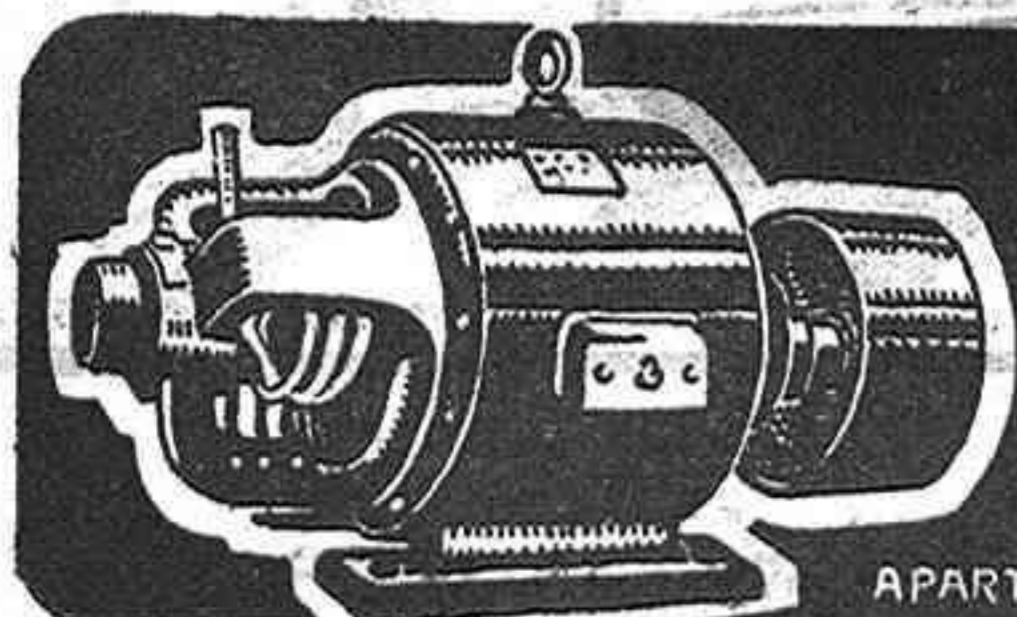
LICOR BREA MÚNERA

CONTRA

- CATARROS
- TOSES-BRONQUITIS
- EXPECTORACIONES
- ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
- APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

Talonnaris
 BAZAR DE LA UNION * Unió, 3 - Barcelona
 PER A LA RIFA
 DE NADAL

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa

ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS - ELECTRE-BOMBES - ALTERNADORS - TRANSFORMADORS
DINAMOS - VENTILADORS - ETC. - DEMANIN-SE PRESUPOSTOS

APARTAT 189

MÉNDEZ NUÑEZ Nº 17.

TEL. A 1249

QUATRE DIES AL FRONT FRANCÈS

SORTÍREM de París el dia 4, amablement aconduïts i assessorats pel capità Jaubert, del Estat Major francès, un militar intel·ligent, *causeur* agradabilíssim. Duiem per companys d'excursió En Marius Aguilar, En Josep Planàs, En Jori, En Ramon Casas, En Soler i Pla, En Segura, l'Amèlta, el doctor Sard, l'Azaña, En Triana, En Brousse i En Clarà.

La primera visita fou per a la ciutat de Reims, breçol de la França cristiana. Després de fer el nostre salut militar a l'estatua eqüestre de la *Pucelle*, l'heroïna martre, entràrem a la Catedral; la cèlebre Catedral, ferida de mort en les múltiples bel·leses ornamentals de la seva arquitectura única; el temple heròic que des del començament de la guerra ha sigut el predil·lecte blanc dels alemanys; desvergonyida persistència del homes de la *Kultur*, que ha fet que tanta meravella resti quasi un pilot de runes, òvirant-se arreu vidres esmicolats, estàtues mutilades, altars fets a troços i campanes caigudes. Davant de tanta desolació, costa molt creure que pugui existir al món un sol catòlic germanòfil. Un emocionant espectacle ens sorprèn aviat: la lluita d'uns avions francesos amb altres d'intrusos alemanys que, després d'enviar-se mutuament alguns pinyols, desapareixen de la nostra vista. Visitàrem tot seguit el Cardenal, un vellet que no podent habitar el Palau de l'Arquebisbe per estar tot ell derruït, ha fet la seva llar en una pobre caseta sola, també foradada per quatre obusos que el venerable religiós mostra als visitants amb orgull de patriota. Aqueix pobre pastor s'ha quedat quasi sense ovelles, car Reims consta avui de 6,000 habitants, quan en 1914 passaven de 80,000 els feligresos. Visitàrem les coves de *Pommery*, on s'exporten encara cinc mil ampolles de Xampany diaries. Tot el treball se fa a les coves, perquè els pabellons immensos que la casa tenia per a aqueix objecte han sigut devastats quasi en sa totalitat per la metralla de les esquadres aèries alemanyes. Dinem, tastem el vi exquisid de la comarca, aqueix vi que al dir dels *peluts* és la salvació de la França, i ens en anem a dormir a Châlons, a 60 quilòmetres de distància; res, com qui diu aquí a la cantonada.

L'endemà, de bon matí, cap a Verdun falten catalans. «Prendre Verdun c'est marcher a la paix!» cridà inútilment mesos seguits l'infatuat Kronprinz als seus enganyats soldats, que cada dia es creïen anar a sopar a París. Entre les ciutats martres i glorioses de la noble França, Verdun deu ocupar el primer lloc i per això la seva visita ens feu tanta o més il·lusió que la de Reims. Començarem ja per sentir una intensíssima emoció al passar per la famosa *Carretera Sagrada*. Carretera de la Victòria se'n dirà, després de foragitats de França els enemics, car an ella es deu l'intensitat tràgica del camp de batalla, la represa de les *côtes*, tant com l'actiu formigueig bèl·lic de les retaguardies. La resistència heroica de França en 1916 se deu tant an aqueixa hermosa carretera com a la valentia

dels homes de la línia de foc; és per això que deu restar com un veritable monument de defensa nacional, en record d'aquells jorns plens d'efervescència patriòtica en que, dia i nit, des de Bar-le-duc a Verdun, milers i milers de camions, d'òmnibus, d'autos de tota mena, carregats d'homes, de municions i de queviures, corrien per ella per a glòria d'aquelles jornades històriques i d'aquell brau general Mangin, deturador dels barbres i salvador del món. Encara avui és un seguit d'animada activitat aquesta carretera, tapada sovint amb fulleraca perquè en alguns punts presenta blanc a l'enemic.

Arribats a la població, visitàrem la famosa ciutadella, entrant per la cèlebre *Porte-Chaussée*, per on, en un dia donat, hi passaren més d'un milió de valents francesos afanyosos de defensar les cèlebres *côtes*, que vegérem també nosaltres des d'una altura, i que tantes vides costaren als formidables i entoçudits alemanys. La ciutadella és ara un fort en runes; però dessota de les runes hi batega la vida militar en admirable organització: els soldats tenen hostatge a molts metres sota terra, i allí, perfectament disposades, hi veureu sales d'estudi, teatre-cine i un grapat de dependències militars. Al posar els peus en ella, ens fan sabedors d'una dada interessant per a nosaltres. Pocs dies abans de la nostra visita, en el mateix lloc, un obús alemany va caure a pocs metres de l'arquebisbe de Tarragona, don Antolí López Peláez, que visitava el fort.

Anem a veure el fort de Souville. Uns oficials ens diuen que perillem i ens ofereixen uns cascs i unes caretes contra els gasos asfixiants, artefactes que'ns posem... per a no *despreciar*, i que'ns treiem aixís que ens diuen que el perill ha passat; perill que, la veritat sia dita, no vegérem en lloc, convençuts de que tot allò era, sinó una *blague* amical, una amable pantomima, de la qual els nostres amables hostatjadors volgueren que en fossim protagonistes.

Ja hem passat per hèrois, ja podem anar a sopar. I baixem a sopar. Uns mots admiratius d'un dels nostres davant la taula magníficament parada:—Això sembla el Refectorium d'En Regàs!... Per a semblar-ho més, té... ni dones!—Un suculent sopar al quarto de banderes en companyia del coronel De Lo, qui comanda la plaça, i on som presentats al general Antoni Nerel, català de soca-arrel amb el que encaixem fraternalment.

A l'altre dia, de Verdun passem a Toul. Pel camí no deixem mai de sentir canonades, canonades llunyanes que no se semblen de res a les salves de Montjuic i que nosaltres jurariem són bastant properes, massa properes. A Toul, saludem al general Guillemat, un brau guerrer. Visitem Royaumeix, on som presentats a un altre militar de nomenada: el general Daugan. Cal remarcar que aqueixes visites les ferem acompanyats d'En Brousse, el diputat rossellonès, a qui pel seu títol de «Inspecteur de l'Armée» les tropes li feien honors especials. I de aqueixos honors, naturalment, sempre ens en tocava a nosaltres alguna cosa.

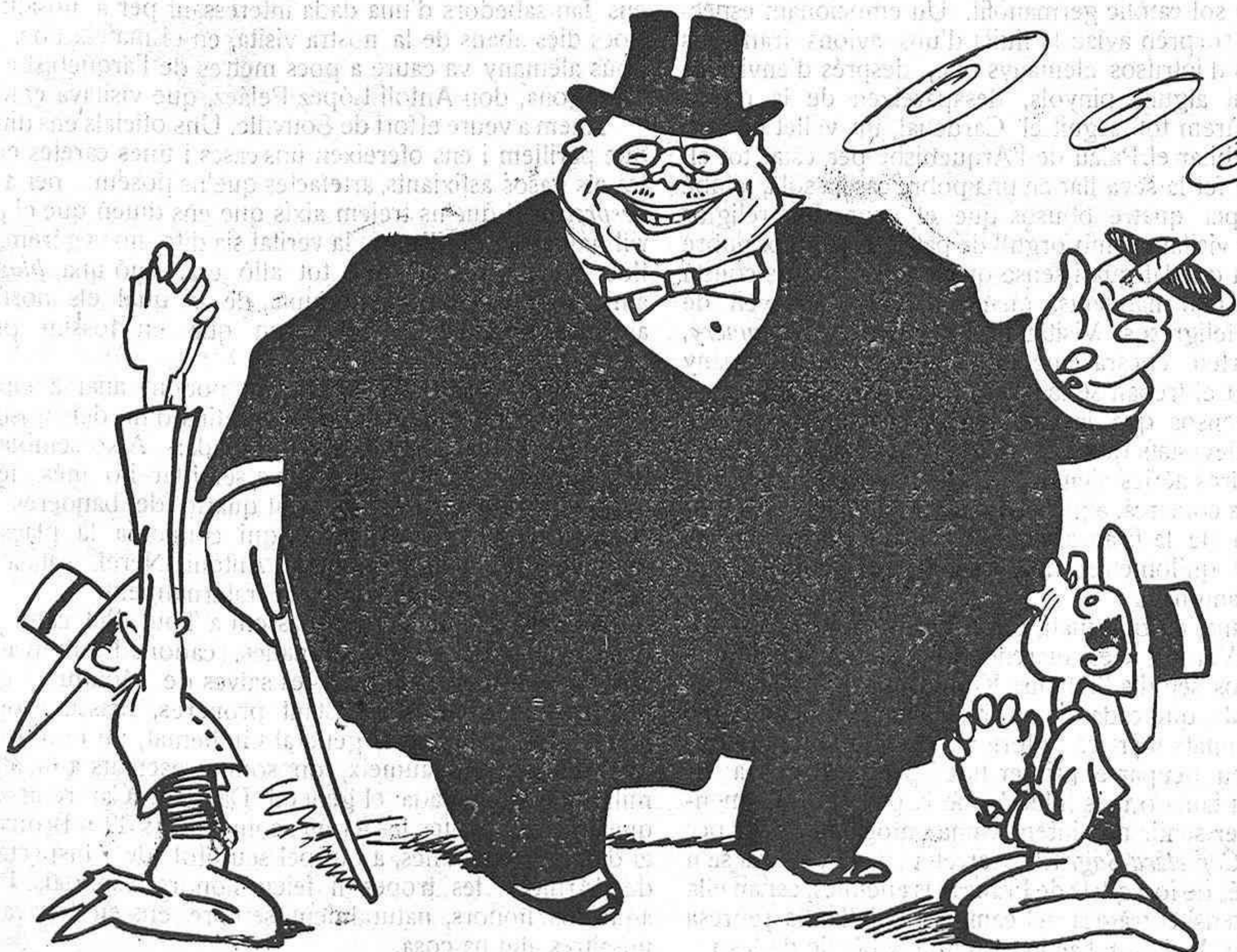
Uns quants kilòmetres més cap a la línia de foc, visitem Hamonville, on ens sorprèn la esplèndida visió de

les tropes marroquines que hi acampen en gran nombre (10 regiments per cap baix); i és extraordinària per a nosaltres la contemplació de aqueixos homes-feres, amb sa morenor de bronzo, amb sa indumentaria exòtica, que esperen frisosos el moment de combatre. Molts d'ells s'han portat ja heròdicament, mostrant creus i medalles de la Legió d'Honor al pit i *brisques* a la mànega. En Brousse n'abraça uns quants, i ells sonen un himne bèl·lic en honor nostre. I ara vé l'instant de més intensitat emotiva per part nostra; l'hora de l'expansió més compresa que hagin sentit durant tota l'interessant excursió: la visita a la Legió estrangera. El sapiguer que a pocs quilòmetres de Hamonville hi han voluntaris catalans, germans nostres que lluiten per la civilització i per la llibertat dels pobles ja ens dona frisaments de joia. Ens hi apropàrem per a abraçar-los. Ells ignoren la nostra visita però són cridats dos de cada regiment per a venir-nos a veure. Després dels efusius saluts que és de suposar, ens internem amb ells en unes coves, i allí, davant d'un modest tèn amb pastes, desfoguem tot el nostre esperit de catalans i de francòfils. Inutil dir també que allí és on fou del tot celebrada la barretina musca d' En Soler i Plá. Ens despedirem dels valents llegionaris després de aprovisionar-los de algun regalet de la nostra terra. Naturalment que lo que més estimaren fou el tabac, i això que als peluts no'ls manca pas el seu *perlot* per a la pipa, que s'ha demostrat que, com el ví, és un factor indispensable per a les victòries. Cal remarcar aquest curiós exemple del patriotisme que anima a la administració de França: el tabac falta a París, però no falta a la línia de foc. Des de

aquest punt on som, que és l'entrada de les trinxeres, per on els homes se relleven cada sis hores, se senten molts trets de canó. Pocs dies abans, en aquest mateix indret, moriren centenars de soldats; víctimes dels gasos inflamables.

Fem nit a Nancy, al hotel «Royal Excelsior». La ciutat, mig derruida pels avions enemics que constantment la fan blanc de les seves ires, resta completament a les fosques; veiem passar un que altre veí amb la seva llanterna a la mà, com si fossin cuques de llum esma-perdudes. A la poca estona de arribar, estridents sirenes anuncien el pas dels aucellots malignes. Som invitats a baixar a les caves per a salvar la pell. Preferim passar novament per hèrois i no hi baixem.

Finalment, el dia 7, visitem Pont-a-Mousson, que estigué tres jorns en poder dels alemanys i fou heroicament recobrada pels francesos; alegre població que abans era un pom de flors i avui fa plorar de veure-la; tota ella és un munt de runes; totes les cases derruïdes; no resta en peu sinó una fleca silenciosa i una botigueta com un cop-de-puny on s'hi vénen medalles i postals. Ah! i el pont; un pont que els soldats del Kaiser construïren en els tres dies de sa dominació i que deixaren abandonat a la guillada. Ens enfilem a les runes d'un edifici mig soterrat i des d'allí ens signen al lluny, a fòra, al camp, unes línies inacabables de terra remoguda; són les trinxeres alemanyes, i les de més cap aquí les franceses. Ens donem compte de lo que en elles deu sofrir el soldat ara, a l'hivern, enfangat dins dels *boyaux glissants*, i sentim fret al còs i tristesa a l'ànima. Ens fan baixar a corre-cúita, renyant-

L'ÍDOL DELS CASTELLANS

El «gordo.»

nos perquè hem comès l'imprudència d'estirar massa el coll i podem ésser blanc de l'enemic. Ditxós perill! Estem tan convençuts de que en la bona companyia dels intel·ligents militars que portem no ens ha de passar res de mal, que l'aital perill tampoc en aqueixa ocasió l'hem sapigut veure.

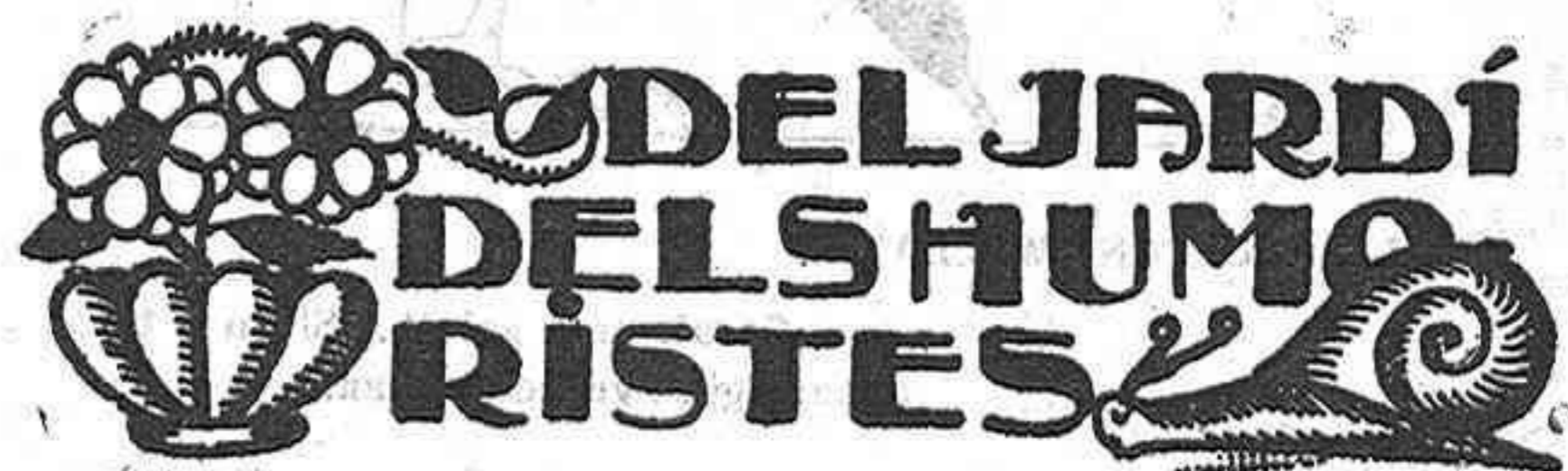
I res més; de Pont-a-Mousson retornem a Nancy i de Nancy a París, no sapiguent què admirar més en aqueixa França dels nostres amors: si la perfecta organització, el saber i la valentia dels militars del front o l'abnegació sublim i la formidable unió sagrada dels civils que, al seu darrera, treballen tant com ells per a la consecució de la definitiva victòria.

Arreu i sempre ha presidit els nostres actes i les nostres visites la barretina catalana, la barretina musca de l'amic Soler i Plà, i amb ella l'esperit francòfil de Catalunya. I ens en hem entornat a la nostra estimada Barcelona amb el cor plè de més fonda simpatia encara de la que sentiem per França, adolorits de presenciar els efectes de tanta malvestat comesa pels alemanys en terres germanes.

Immensament adolorits, però amb una esperança: l'esperança que'ns ha fet nàixer aqueix poble meravellós, al veure que per damunt de la sang vessada i del dolor de les mares i viudes, per damunt de les runes santes i de les llars desfetes, no hi planen pas el descoratjament i la fadiga, ans al contrari, hi fluctuen la confiança en el demà proper, la fe en el triomf, la voluntat de vèncer. Els fran-

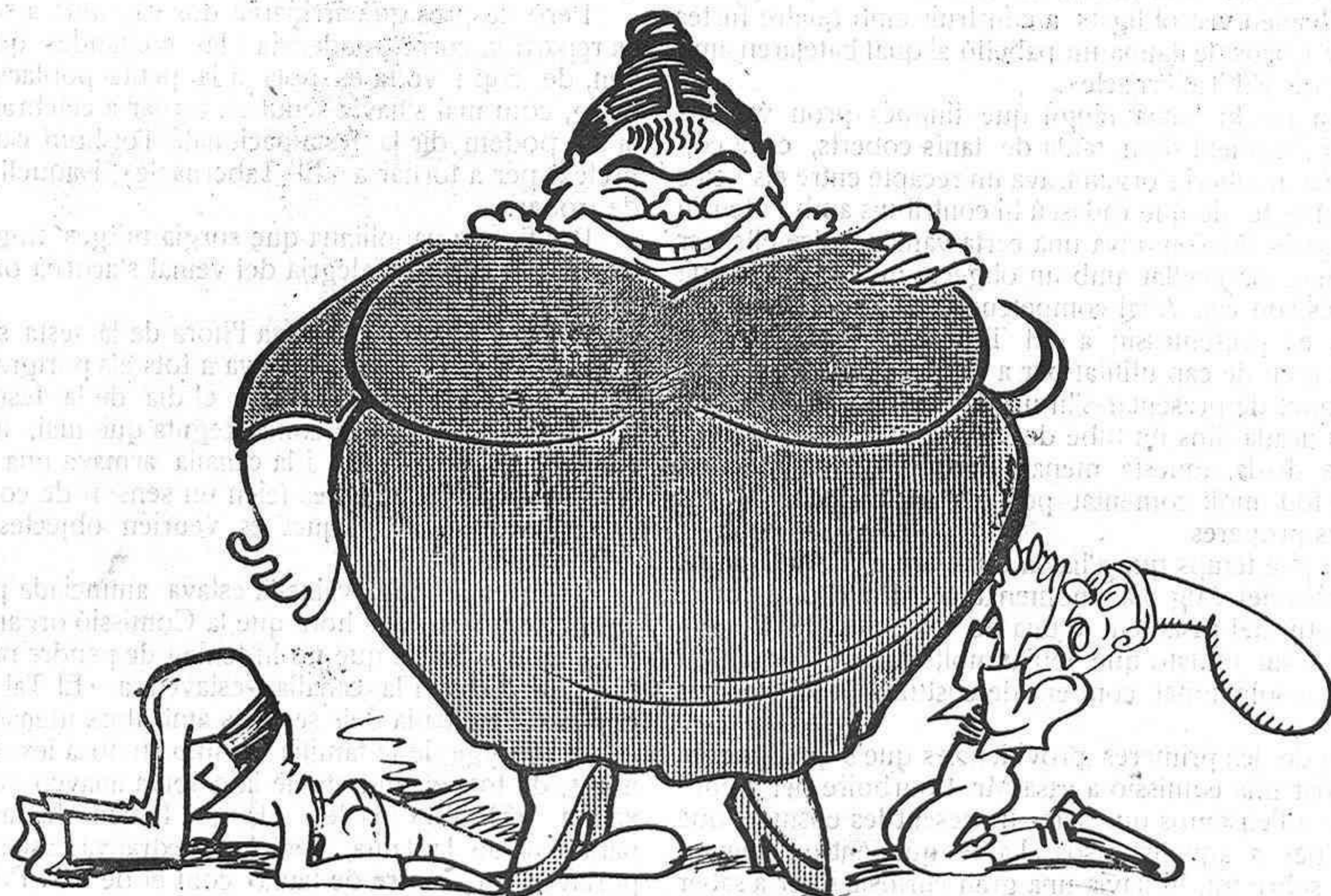
cesos confien tant en la propia resistència com en el gegantí esforç dels seus aliats i saben que al seu darrera hi ha actualment aqueixos mils i mils d'americans fornits, valents i fresquets que avui gasten els dollars per París tot esperant ansiosos el moment d'entrar en lluita. No endebades hi ha aqueix poble yanki preparat i tot un món disposat al sacrifici per a salvar la França, que és tan com salvar de les urpes dels barbres moderns l'imperi de la llibertat i la Justícia.

A. LÓPEZ

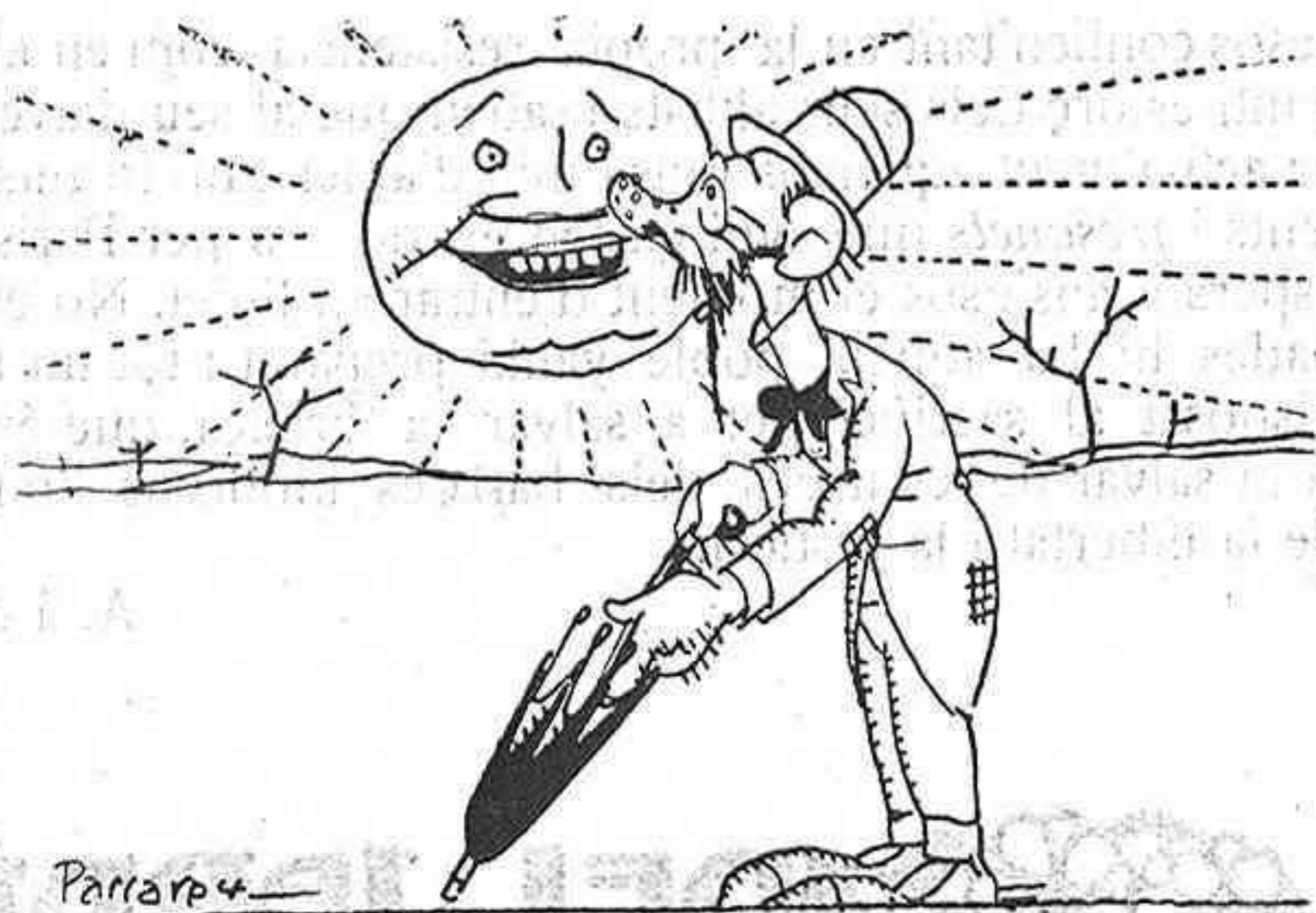
Els banquetes de Port-Granota

De totes les pràctiques socials que's practiquen a Port-Granota, poble riberenc americà, la que porta més enfeinats als seus habitants és la celebració de banquetes; amb això sí que hi tenen una bona dèria. L'empendre un viatge, un casament, guanyar una cursa de sacs, fer un discurs, obtenir una remolatxa desproporcional..., es dir, aprofir-

L'IDOLA DELS CATALANS

La grossa.

EL BARCELONÍ MULLAT

—Carai, quin solet!... Si ho sé trec
el paraigües vuit dies abans.

ten qualsevol motiu. El fet més insignificant és tot seguit celebrat amb un àpet en el qual solament hi prenen part els homes.

Mentres aquests mengen sembla que les dones de Port-Granota adquireixen més familiaritat les unes amb les altres, car es junten totes i se'n van a fer de les seves, fins cap al tardet, que's dirigeixen al local de la festa a aprofitar les escorrialles de les postres i a escoltar els discursos.

Avui els banquets els celebren al «Nort i Sur», única fonda que existeix a la colònia, propietat d'un matrimoni vasc-galleg.

Anys enrera dita fonda no existia i els portgranotencs s'havien vist obligats a construir amb quatre fustes i quatre troços de llauna un pabelló al qual batejaren amb el nom de «El Tabernacle».

Com no hi havia ningú que tingués prou vaixella per a el parament d'un taula de tants coberts, cada cop que's feia un tiberi s'organitzava un recapte entre els veïns amb l'objecte de que cadascú hi contribuís amb l'utensili que pogués. Això motivà una certa vanitat entre ells, car tots volien marevellar amb un objecte millor que el que hi portés son veí. Aital competència feu que més d'una vegada es presentessin a «El Tabernacle» molts fòtils que no eren de cap utilitat per a lo que's tractava de fer, fins al punt de presentar-s'hi un individu amb una Mare de Déu ficada dins un tube de vidre.

Una diada, aquesta mena de requissa donà lloc a un fet que fou molt comentat per tots els habitants de les colònies properes.

Feia poc temps que s'havia establert a Port-Granota un francès del Mig dia, anomenat Mr. Pourboire, quan amb motiu del casament d'una de les noies de Cunni-patti amb un mulato que tenia molts diners, s'organitzà amb gran solemnitat, com era de costum, un substanciós banquet.

Una de les primeres providències que's prengueren fou enviar una comissió a casa Mr. Pourboire per a convidar-lo a l'ensemps que a fer-li present les costums que regien per a aquells casos. La fè que entre l'element femení, sobre tot, hi havia una gran curiositat per a saber amb que's despenjaria per a ajudar a parar la taula, aquell bon home, petit i rabaçut, que era tan aficionat a pescar.

Poc abans de l'hora convinguda per a la festa acudí

el francès a «El Tabernacle» portant amb tota cerimònia, com si anés a la processó, un objecte que desllumà a tot-hom per lo magnífic i lluent. Era un aparatós «centre de taula», d'aquests que estàn guarnits amb tants presatges, platets i forats per a posar-hi fruita, dolços i tot el que's vulgui.

Amb la major circumspecció el col·locà al mig de la taula i ell prengué seient a son davant mentres els comensals, plens d'admiració vers aquell aparell tan aparatós, l'anaven omplint de tot el mellor que a la taula hi havia.

A Mr. Pourboire, indolent per temperament i molt aficionat a no fer res, durant tot el sopar se'l vegé entregat a una activitat desacostumada. Estigué atrafegadíssim en anar renovant tot el que desapareixia de son «centre de taula», de manera que, mercès a la seva sol·licitud, aquell nou corn de l'abundància sempre estava ple a vessar.

Aquesta tasca no interrompuda ni un moment, acabà per intrigar a tots els companys de taula, els quals començaren a fer-se significatives senyes.

A l'hora dels brindis, quan els casats començaven a desfilar, s'aixecà Mr. Pourboire, digué quatre paraules desitjant a tot-hom una bona nit, i agafant amb les dues mans el «centre de taula», el qual estava més plè que mai, amb pas majestuós creuà el menjador, i en mig de la sorpresa general, desaparegué de «El Tabernacle».

La conducta del tranquil francès era ben criticable i més en un lloc com Port-Granota, on la murmuració està a la ordre del dia. Doncs, bé; ningú insinuà el més petit apòstrof contra ell. Semblava que obeint una consigna tot-hom fes el distret sobre el que havia succeït.

I encara passà quelcom més notable i fou que durant una llarga temporada no's parlà a Port-Granota de banquets ni de res que s'hi assemblés.

Però després que arribaren dos vaporets a son port, es repartí la correspondència i les comandes que portaven, de cop i volta es notà a la petita població un viu desig, com mai s'havia sentit de tornar a celebrar el que ja en podem dir la festa nacional. Tot-hom cercava un pretext per a tornar a «El Tabernacle», i aquell costava de trobar.

Per fi, una napolitana que sorgia mitges tingué bassonada, i amb gran alegria del veïnat s'acordà organitzar un banquet desseguida.

A mesura que s'apropava l'hora de la festa s'exterioritzava més la joia que animava a tots els portgranotencs. Talment com si hagués arribat el dia de la festa major; els carrers estaven més concorreguts que mai, les dones trastejaven sens parar, i la canalla armava una cridòria eixordadora. Per arreu es feien un sens fi de comentaris i s'afirmava que al banquet es veurien objectes que farien forrolla.

La recepció de la vaixella estava anunciada per a les set, però ja feia mitja hora que la Comissió organitzadora juntament amb els que no hi tenien de pendre part—que eren les dones i la canalla—estaven a «El Tabernacle» esperant l'arribada dels senyors amb llurs utensilis.

El rellotge de la família Cunni-patti tocà les set. Aleshores, de tots els indrets de la colònia anaven compareixent a «El Tabernacle» els qui tenien de facilitar el parament de la taula, però, oh extranya casualitat! tots portaven un «centre de taula» com el de Mr. Pourboire!

JOAQUÍM BUIGAS

DIA 21

La darrera esperança.

A CAU D'ORELLA

Galleguisme

Qui serà alcalde? L'Emiliano Iglesias, es respòn. En Mir i Miró, objecten els regionalistes. Objecten i pregunten. Preguen que els hi sigui donat En Mir i Miró, per ésser català, perquè és capaç d'ésser un dilluns republicà, però un dimarts monàrquic, un dimecres espanyolista i un dijous nacionalista. En Mir i Miró és un escèptic *bon vivant* que procura es redreci la taula de la seva vida damunt una ampolla de Pomery, una dona, un cigar de l'Havana i un discurs pintoresc. I sobre tot, té una bona pinta de *vieux marcheur*. L'«Atracció de Forasters deu votar pel seu adveniment.»

—Però tindràn majoria els radicals?—preguntem a un assíduu del Municipi.

—Sí, la tindràn. Els tres lliberals són irreductibles. L'un per raons poderoses, l'altre per promeses que se li han fet, i el tercer, En Martí Ventosa, perquè volia ésser alcalde i els regionalistes no el cregueren.

—Però, per qui votaran? Per En Mir o per l'Iglesias?

—Per En Mir. L'Iglesias no serà alcalde de Barcelona.

Un agut regidor regionalista llença tota la culpa an En Cambó. D'ençà d'un mes, la política de la «Lliga»

està amarada de galleguisme. Catalunya i Galícia han segellat la seva fraternitat i si subsisteix l'amagada intel·ligència entre En Cambó i En Lerroux no és lògic que aquest proporcioni als regionalistes un alcalde galleg que simbolitzi l'aproximació catalana-gallega-radical.

Incongruències de la política. Al cap de quinze dies de discursos, himnes, banquets i visques, de l'unió de la parla i de la «fala», els pobres regionalistes es troben amb que han d'anar per aquest món dient:

—Un galleg per alcalde? Mai! No volem gallegos a casa nostra.

L'expansió

Arriba un català de Madrid.

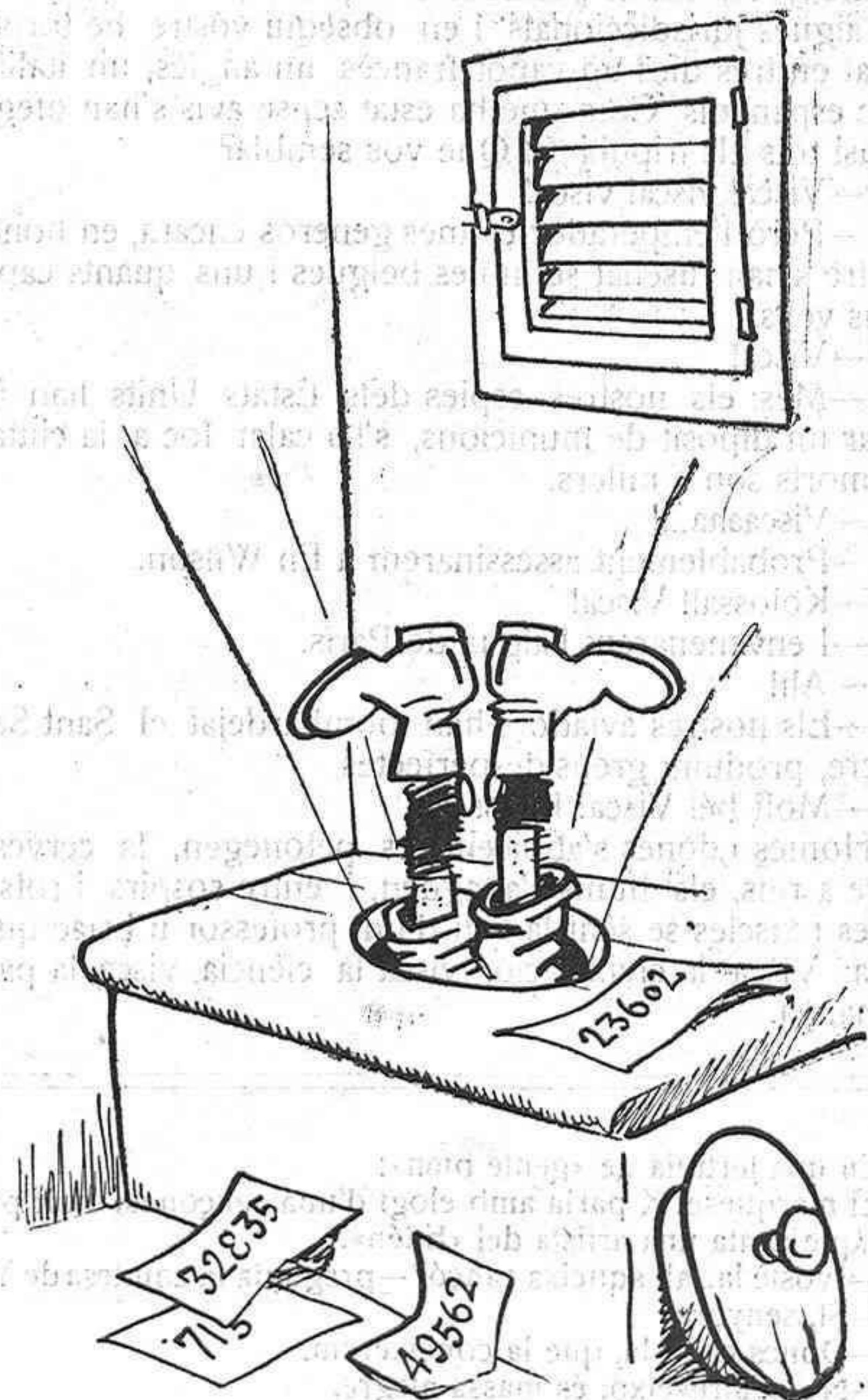
—Noi, dona gust viure a la Cort. Una sucursal de Barcelona. En el ministeri d'Hisenda, catalans; en la Direcció d'Agricultura catalans; en la de Duanes, catalans. La Mancomunitat a l'engròs. Les senyores dels ministres catalans són presentades a la reina i és d'esperar que les presentacions segueixin, desfilant per Palau els germans, germanes, cosins i demés parents. Igual que en la Cort de Napoleón III, amb l'emperatriu Eugènia, els espanyols lluien i manaven, ara, a Madrid, som els catalans.

El català entusiasta segueix cantant les glories catalanes madrilenyes. Fa una frase resum:

—Les quatre barres són a Madrid.

Aleshores, el reventador que ja no pot veure ni an En Rodés ni an En Ventosa, respòn:

—Perdoni; ara per ara a Madrid no hi han més que dos barres.

DIA 26

El fatal desengany.

Un present de Nadal

Entre els alemanys que viuen en els països neutrals, com Espanya i l'Argentina, hi ha una gran animació, i qui té duros gasta duros, i qui no'n té s'empenya la camisa o fa de fantasma per a procurar-se unes pessetes i poder celebrar dignament la festa de Nadal.

Hi han salsitxeries que treballen dia i nit per a poder servir les comandes que reben constantment accelerades i més grosses. Les fàbriques de cervesa temen no poder dar l'abast i se tem que'ls boches hauràn de recórrer al ví.

Els refugiats en assils van a robar cols per a fer churcuta i les froilans se passen el dia teixint garlandes de murtra per a guarnir les parets de l'escorxador de Gracia, que és on se farà la gran festassa.

Vos semblarà impossible, eh? que encara estiguin d'humor d'aquestes coses, però si estiguessiu en el secret les trobaríeu molt naturals. Escolteu el secret: el Kaiser, amb la cooperació de sos fills, grans i petits, de Hindenburg i de von Tirpitz, ha promès fer-los-hi un present de Nadal com mai cap present de Nadal s'hagi fet a la terra.

Cal, doncs, esperar-lo amb afany i celebrar-lo dignament. Aixís els alemanys s'ajuntaràn tots al escorxador i menjaràn cols i tocino i beuràn lo que hi hagi, esperant el present imperial. Aquet no's farà esperar.

Entrarà a la sala el comandat del submarí «U. 69», amarrat al moll de Barcelona, i dirà:

Senyors; Sóc el portador del present de sa majestat. En aigües jurisdiccionals i en obsequi vostre he torpedejat en tres dies un vapor francès, un anglès, un italià i cinc espanyols. Com que ha estat sense avís s'han ofegat quasi tots els tripulants. Què vos sembla?

—Visca! visca! visca!

—Però l'emperador és més generós encara, en honor vostre s'han fusellat set noies belgues i uns quants capellans vells.

—Visca!

—Més: els nostres espies dels Estats Units han fet volar un dipòsit de municions, s'ha calat foc a la ciutat, els morts són a milers.

—Viscaaaa...!

—Probablement assassinarem a En Wilson.

—Kolossal! Visca!

—I envenenarem l'aigua de París.

—Ah!

—Els nostres aviadors han bombardejat el Sant Sepulcre, produint greus desperfectes.

—Molt bé! Visca! Kolossal!

Homes i dones s'abracen i es petonegen, la cervesa corre a rius, els llums s'apagüen, i entre sospirs i rots i rialles i xiscles se sent la veu d'un professor u briaç que crida: Visca la civilització, visca la ciència, visca la pau alemanya.

En una tertúlia de «gente bien»:

El marqueset X parla amb elogi d'una cançoneta molt picant que canta una artista del «Edén».

—I vostè la sab aqueixa cançó?—pregunta la comtesa de Y.

—Sí, senyora.

—Doncs canti-la, que la coneixerem.

—No m'atreveixo; és massa alegre.

—Això rai, digui'ns només la lletra amb la tonada d'una marxa fúnebre.

HISTORIA DE ESPAÑA I DE LOS PUEBLOS HISPANO-AMERICANOS HASTA SU INDEPENDENCIA.—Publicació de la casa Seguí. Ha sortit el primer fascicle, atapeït de foto-gravats i reproduccions de quadres històrics. De la vàlua literària de aqueixa obra poden donar-ne fè les firmes dels seus col·laboradors senyors Rodríguez Codolá i Miquel S. Oliver.

PRIMER CONGRÉS CATALÀ DEL TREBALL A DOMICILI.—Memòries, discursos i comunicacions del mateix. Ho publica el «Butlletí del Museu Social» en son número corresponent al mes de juny.

PELETERIA «LA SIBERIA».—Hem rebut el «Catàleg» d'enguany, destinat a la propaganda comercial de la Casa. Està molt ben presentat.

ANIMES BLANQUES.—Bonica noveleta d'En Josep M.ª Folch i Torres, que inserta en son darrer número «La Novela Nova».

LA INMOLADA.—Novela d'En Rafel López de Haro. Forma en el número 467 de «Los Contemporàneos».

POESIES.—Un recull de Composicions originals d'En Antoni d'Espona. Vénen insertades en el darrer fascicle de la Biblioteca d'Autors Catalans «Lectura Popular».

SEPT SCIENCIES

«EL CAS ES, QUE...»

La major part dels homes, si els observeu, tenen una frase feta, diguem una mena de tic, que intercalen a la conversa.

Ve a ésser el fons del seu pensament, que's cristallitza en aquesta frase i que surl a fòra de tant en tant, com si mostressin la substància de que està format el seu pensar; és l'expressió dels seus sentiments, és la concentració del seu foc, vessant pels poros de la rutina.

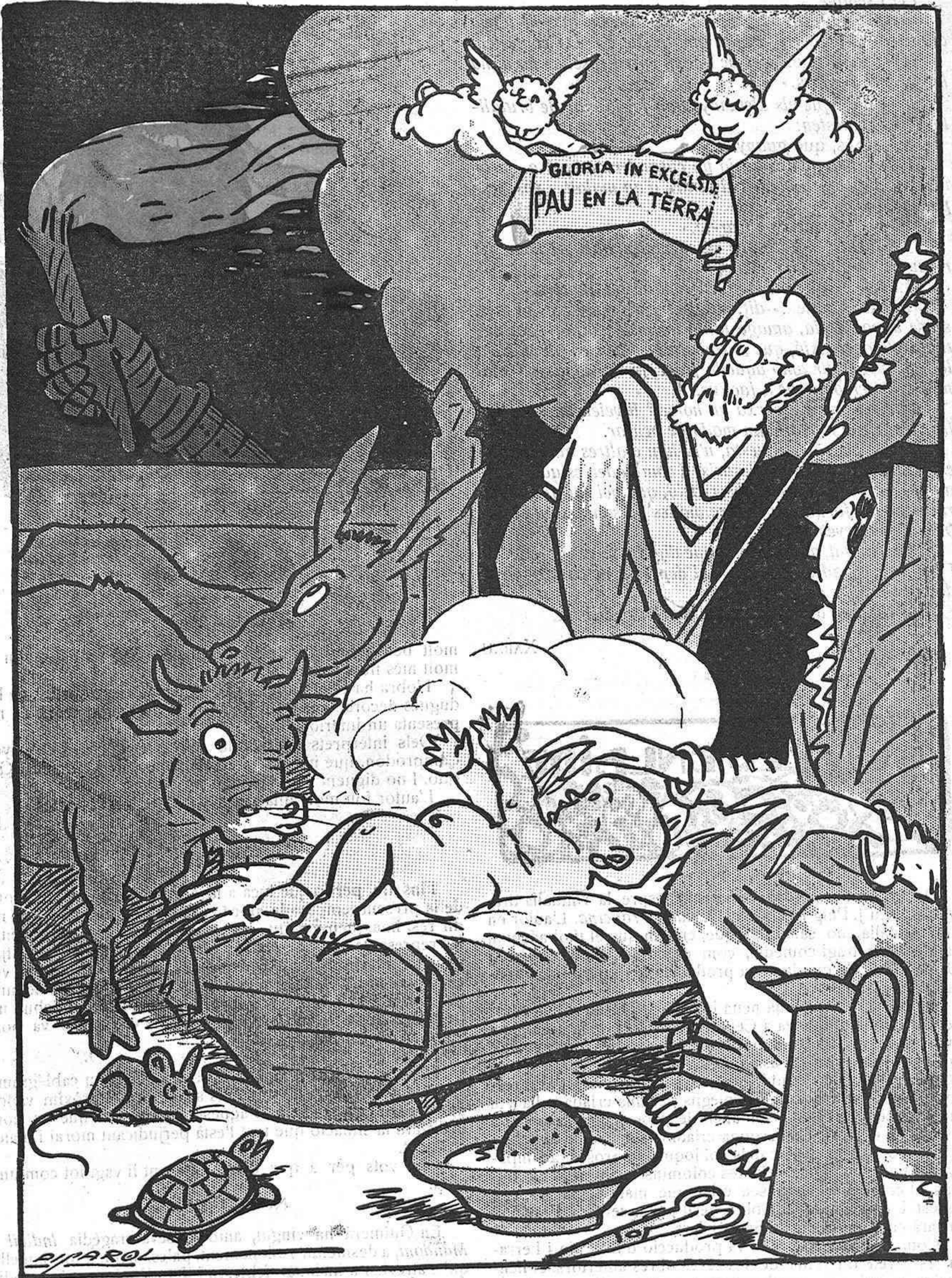
Amb una d'aqueixes frases que deixa anar l'home de tant en tant, es pot sapiguer lo que és aquell home, diguem-ne la seva psicologia i seria un estudi curiós de fer l'anàlisi dels caràcters, segons l'expressió d'aquesta frase.

Ens proposem estudiar-ne unes quantes, per a donar-ho a entendre als llegidors:

Comencem per aquells que diuen de tant en tant:

«El cas és, que...»

El que li sentiú a dir sovint: «El cas és, que...», no vos en fieu; és tonto i és mala persona.

EL NAIXBMENT D'ENQUANY

El «niño». — No'n vui de guerra!... No'n vull!... Vui tornar al ventre de la mare!...

Per exemple:

Fusellen En Ferrer. Els hi demostreu que hi havia dubtes de si l'havien fusellat amb justícia i vos contesten:

«El cas és, que... des de que el varen fusellar no hi ha hagut més bombes.»

Els hi diu que els alemanys han fet la mar de brutallitat i vos contesten:

«El cas és, que guanyen.»

Els hi diu que hi havia un curander que per a curar una apendicitis danyava el ventre d'un malalt, i vos responen:

«El cas és, que va curar-lo.»

I els diu, per a acabar els exemples, que tal home fet ric no té consciència:

«El cas és, que—vos diuen— ell ha fet quartos.»

«El cas és, que...» dit, naturalment, sense més ni més, sense importància, amaga tanta inconsciència, tal egoisme, tanta desapercepció, que si vos atureu i penseu un moment lo que volen dir amb aquella frase, ja no saludareu mai més a la persona que'n faci ús.

Aquesta frase escorxa un home i li veieu totes les entranyes. Es el mirall d'un modo de pensar.

Doncs bé, com aquesta, n'hi han d'altres que anirem estudiant an aquests «Glosaris» i com podeu estudiar vosaltres amb una mica d'observació, que pel sol fet d'una rutina, ens faràn comprendre moltes persones. Són el dibuix de les seves ànimes.

Mentrestant, al que sentiu que digui: «El cas és, que...», i per tres vegades, treieu-vos-el depressa de casa o no li deixeu apropar si és de fòra.

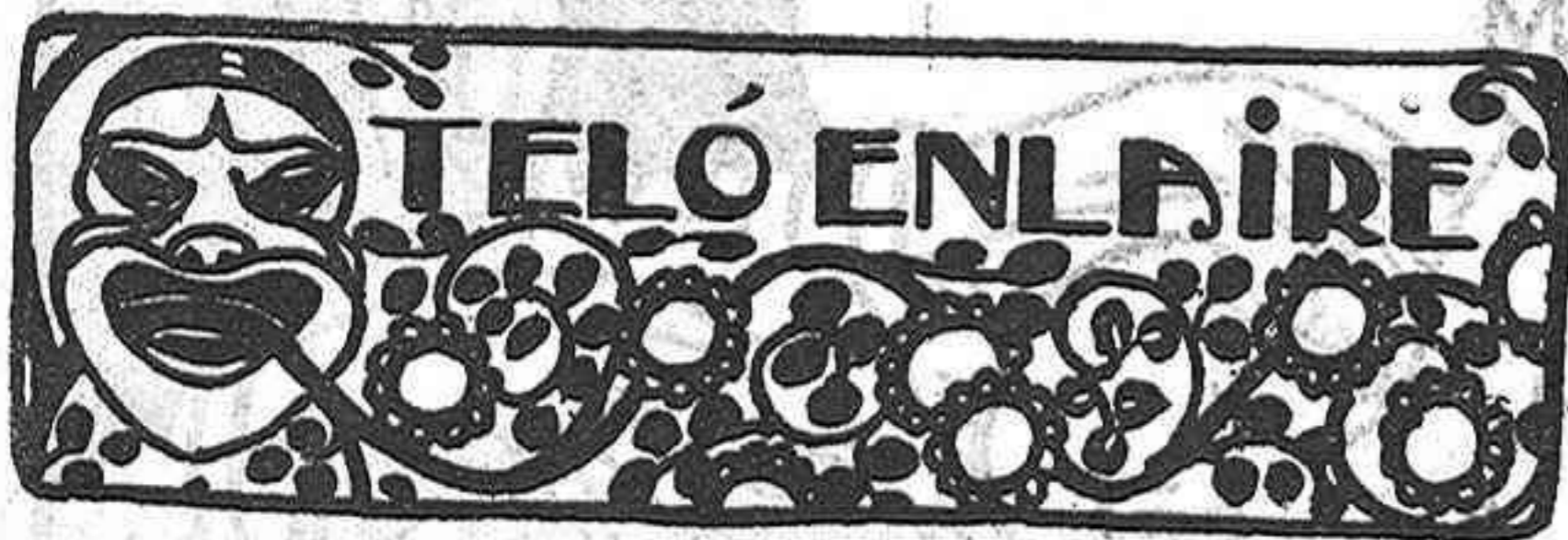
No volgheu aprop gent de tanta inconsciència.

EL PAPU

Tant si és En Mir i Miró com si és don Emilliano, el nou Alcalde farà de pavo republicano.

XARAU

Al «Romea» s'estrenà, dimarts al vespre, la rondalla dramàtica d'En J. Puig i Ferrater, *Garidó i Francina*. L'autor en diu rondalla, no sabem perquè; creiem que el títol adequat hauria estat tragi-comèdia, com es nomena la de *Calixte i Melibea*, amb la que la nova producció té grans afinitats, sobre tot espirituals.

Es tracta de l'ingènua nena inflamada per un sobtat amor per un estudiant que va a Cervera; els pares de la noia l'han promesa a un acabat noble de les rodalies, però ella no pot correspondre a la passió del comte, perquè té el cor robat per l'estudiant Garidó. Aquest es fingeix criat per a restar aprop de sa estimada i, protegits per una criada vella a la que Francina ha regalat son anell de prometatge, es veuen a les nits en el jardí. Una segona criada els denuncia al noble, el qual compareix al lloc dels col·loquis amorosos, acompanyat d'un criat. Quan els dos colomins estan més entretinguts, el comte ordena al seu criat que mati a Garidó, cau aquest i desseguida el noble, ferit per la tercera. Francina entrarà en el monestir de Santa Clara.

Com pot veure's, la nova producció d'En Puig i Ferrater és força diferent de les seves obres anteriors; el llenguatge també s'ha canviat bastant, essent molt més pulcre i literari.

El primer acte és molt bonic i de gran frescura, el tercer

molt ben aconduït i de gran sobrietat; referent al segon és molt més flux i quasi hi sobra.

L'obra ha estat molt ben presentada, sobressortint, de les dugues decoracions d'En Rocarol, la del segon acte que representa un interior.

Dels intèrprets citarem la senyoreta Fornés i el senyor Camprodón, que interpretaren els papers de Francina i Garidó. I no diguem mal de ningú.

L'autor fou molt aplaudit després de tots els actes.

R.

LICEO

Fins ara, per lo que toca a la segona tanda de funcions de la present temporada, poca cosa pot senyalar-se, per no dir res. Imagineu-vos que les grans novetats corresponen a les representacions de *Faust* i *Carmen*, que han sigut mitjanament interpretades i en les quals, si val a dir la bona veritat, no s'hi ha distingit ningú. La senyora De Leys té una veu bastant notable, però, degut a l'emoció del debut, no pogué jutjar-se-la amb prou llibertat. En De Muro va portar-se bé en *Carmen*.

I res més.

L'Empresa ens comunica que ha rebut un cablegrama anunciant l'arribada de diferents artistes en el pròxim vapor que arribarà de Gènova. D'aquesta forma creu que es normalitzarà la situació que tant l'està perjudicant moral i materialment.

Fem vots per a que d'ara en avant li vagi tot com una seda.

NOVEDADES

En Guimerà ha vingut, amb la seva tragèdia *Indibil i Mandoni*, a desmentir rodonament, palesament, a tots aquells qui s'atreuen a insinuar febleses i decadències en la prodigiosa tasca del gloriós poeta i dramaturg. Nosaltres, que mai havíem donat crèdit an aqueixes insinuacions, obra de serpetes verinoses, enemigues del teatre català, sentim una

immensa joia al afirmar que la darrera producció de don Angel, baix els dos punts de vista en que es deu jutjar, l'artístic o dramàtic i el líric o literari, és digne pariona del *Mar i Cel*, que val tant, al nostre entendre, com dir que és de lo millor del seu repertori. Els quins dubtin de l'estre robust, únic a Catalunya i a Espanya, d'En Guimerà poeta, no han de fer sinó escoltar l'obra, escoltar-la, estudiant-la fragmentàriament i fixar-se en les innombrables bellesaes que en pensaments i imatges, clares, sobries, precises, contenen els soliloquis i diàlegs dels principals personatges del drama: la oració al Sol, de *Broida*; els anatemes d'*Indibil* contra l'ene-mic; la declaració amorosa de *Rómul*; l'elegia de *Baalía*, en el segón acte; la mort d'*Indibil*, el dolorós comiat d'*Indibil* a les seves filles i el de *Mandoni* a la seva esposa, camí del sacrifici... Cada una d'aquestes escenes, cada un d'aquests fragments, literariament considerats, val per un poema i la seva poesia pura, humana, esquisidament sentida i traçuda-ment trasmesa en impecables endecasíl·labs, arriba com una dolçor infinita al cor dels espectadors per boca dels perso-natges; tots ben definits, acabats estudis de psicologia. En el

primer acte, sobre tot, el poeta vola constantment per da-munt del comediògraf, amb tot i resultar d'una grandiosa intensitat dramàtica les escenes finals. Els actes restants, en els quals s'hi desenrotlla de més aprop la tragèdia, són un seguit d'efectes emotius plens d'exaltació i de furia. Poques vegades, ni els més grans autors tràgics, hauràn portat a les taules amb tant d'acert una lluita entre pobles, l'exaltament patriòtic d'una raça. La sensació dels hèrois forts, del sacri-fici per l'independencia hi és completa i produeix esgarri-fances a cada clam del poeta.

L'interpretació que els artistes de «Novedades» donen a la magnífica tragèdia d'En Guimerà és notabilíssima. L'Enric Borràs, encarregat del paper d'*Indibil*, fa una veritable crea-ció; diu amb emoció i energia i acciona amb una encertada justesa sempre relacionada a l'expressió, com en poques obres de aqueix gènere se l'hagi vist; *Indibil* és un personatge per aun gran actor i ell ha sapigut restar a l'altura del perso-natge.

La senyora Casals deu fer-se remarcar en segón terme; ha comprès tota l'essència i tota la potència del seu paper *mascle*, i amb uns pulmons robustíssims i amb un art admirable broda esquisidament els aspres versos dels seus *bocadillos*; en el segón acte, sobre tot, s'ageganta d'una manera extraordina-ria, arribant a sobrepujar el personatge. La Vila, fent filigra-nes artístiques com sempre, subratllant amb els ulls les deli-cades modulacions de la seva veu esquisidament atormen-tadora. En Nolla, En Daroqui, En Daví i En Claramunt molt bé; i els altres voluntariosos i a l'altura de les circumstancies.

El decorat preciós; pot-ser massa bonic perquè en oca-sions distreu amb les seves bellesaes i efectismes la poesia del diàleg. En Junyent, l'Alarma i en Castells s'han lluit de debò. Aquells camps de blat, del primer, són una meravella; la bar-raca i l'incendi del bosc, del segón, un devassall de traça; i el quadre final del darrer acte, un veritable va-i-tot de pi-cardia escenogràfica.

ESPAÑOL

Segueix l'èxit extraordinari del vodevill *Tuti de jilles*, i per a avui, divendres, s'anuncia la primera representació de *El quarto blau*, divertida comèdia picaresca, traduïda per En Geroni Moliné.

NUEVO

Ha tingut gran acceptació, pels seus innombrables *trucos* grotescs i les seves situacions còmiques, el vodevill de fama mundial *Els Regordons*; i avui tindrà lloc l'estrena d'una altra obra abracadabrant del mateix gènere, *Tot per un berret*.

CÓMICO

Una novetat: *La princesa loca*, xamosa opereta d'En Leo Fall, lletra dels senyors Cadenas i Mas. No va fer sinó passar, encara que creiem que el públic no estigué prou just, deixant d'aplaudir moltes coses que s'ho mereixien. La presentació, bona, i els artistes posant-hi el coll.

L. L. L.

MUSIQUERÍES

Diumenge a la nit, a la «Sala Mozart» s'hi donà un inter-essant concert a càrreg de l'aplaudit «Trio Soler». Forma-ven el programa tres obres d'empenta i de difícil execució: el *Trio op. 70*, de Beethoven; el *Trio op. 19* de Hann i final-ment, l'originalíssim *Trio op. 37* de Genshelm. Totes les parts valgueren xardoroses ovacions a les artistes senyora Barella de Soler, en el piano; i senyoretas Carme Petit, en el violí i Lluïsa Alsina en el violoncel.

Mereix especial felicitació el mestre Soler, perquè cal confessar que el «Trio» que està baix la seva direcció cada dia s'aferma més en el difícil art de la musica de *càmera*, presentant-se més sòlid i interpretant amb més justesa i cla-retat.

El primer dels concerts populars matinals anunciats per la «Schola Orpheònica» al «Teatro Cómico» resultà un èxit.

Don Angel. El Teatre Català és un temple amb tres columnes: una columna és l'autor que escriu els drames.

Don Enric.—L'altra, l'actor que'ls representa...

Don Public.—Ei!... I l'altra jo, que us aplaudeixo a tots dos de bona gana.

La platea era plena de públic que escoltà religiosament totes les peces del ben triat programa, essent molt aplaudides el *Cant de la Senyera* (primera audició), la *Marsellesa* i la *Gallia*. En aquesta última se celebrà molt el *solo*, admirablement cantat per la senyora Gallinat. Meresqueren els honors del «bis» les composicions *La Calma*, d'En Guanyabéns, *El Mestre*, de Pecanins i el *Sant Dilluns*, de Otto.

El director Artur Marçet fou ovacionat.

ESQUELLOTS

A Sant Gervasi s'ha creat una Junta de veïns per a vigilar als vigilants.

Molt bé.

Però i an aqueixos veïns... qui els vigilarà?...

Una de les primeres disposicions dictades pel nou Alcalde republicà ha sigut prohibir les rifes abusives de pollastres, tortells i braços de gitano que tenen lloc en alguns carrers de les barriades extremes.

Magnífic, senyor Rocha!

Duro y a la cabeza!

De rifes abusives ja n'hi ha prou amb les de Madrid.

Sobre tot amb la de Nadal; que no pot donar-se ja res tan abusiu com quedar-se l'Estatmb a catorze mil·lions de pessetes.

Dissabte passat, a la plaça de Santa Agna, un fulano intentava robar uns pantalons.

Tonteria!

Per a fer el *fantasma* no hi ha necessitat de dur calces.

En calçotets estan molt més en caràcte.

Notes de Casa:

La Junta del «Ateneu Obrer de Barcelona» ens invità, diumenge passat, als actes celebrats en son nou hostatge social amb motiu del Repartiment de premis.

Moltes mercès.

Què dirà la *Venus* del vestíbol?
Gran *lunch* radical al Palau de Belles Arts amb motiu de la victòria electoral letrouquista.

Això és senzillament una profanació artística.

Molts s'estranyen de que els senyors que formen la Junta Municipal de Museus, etc., no s'hagin oposat a semblant enornitat.

A nosaltres no'ns causa novetat.

Com que per a dits senyors les Belles Arts ja fa anys que ho són, una menjadora...

Demà, demà es treu la grossa!...
No'n fa pocs de dies que les Administracions estan sense bitllets!

Què vol dir això?...

Hi ha qui creu que la febrada d'enguany per la rifa és a causa de que corre molt diner.

Diguem-ho al revés i pot-ser l'encertarem: tot-hom juga a la rifa perquè corre molta misèria.

El darrer bitllet representa, per als espanyols, l'última carta.

Drapets al sol.

Un terrat amb tot de roba bruta estesa al sol, semblava la darrera sessió del nostre Ajuntament.

Amb motiu de discutir encara lo de la vara del Conseller en Cap—*que aún colea*—varen dir-se coses gruixudes entre els regionalistes i els liberals.

I quin modo d'estirar-se les orelles!... Ja els dic jo que's feien passar el fret.

Lo bò és que els frets encara apretaran més i quan hi en-

FANTASMES ASTUTS

—Sánchez, toca el pirandó, que ara tinc de manobrar i aquí veig veni un senyó dels que's deixen atracar.

DE LAS ARTES, LA MAS BELLA—ÉS UN SANDWICH DE VEDELLA

—Abans celebravem les «meriendas» al Coll, ara al Gran Saló de Festes del Palau de Belles Arts. No hi ha dubte que'ns anem aristocratitzant.

trin, per Cap d'any, les bugaderes noves, ja veuràn quin espectacle!...

Com s'animarà el safareig!

Te-re-rí!

Una corneta indecent, que'ns fa pensar amb rabia en altres cornetes bèl·liques més indecents encara, i que'ns recorda, sobre tot, els més atrotinats mascarots del diumenge de Carnestoltes, crida des de fa uns quants dies l'atenció dels vianants de la Rambla.

Es un carro-anunci digne parió dels fantasmes; un carro poca solta que pinta a les clares el pèssim gust del seu propietari.

No us gireu a contemplar-lo, pacífics vianants.

I si ho feu, s'ha per a fer callar al incivil trompetaire, ja que les autoritats se l'escolten amb els braços plegats.

Els forners tornen a menaçar amb una nova puja en el preu del pa.

I desgraciadament aqueixes menaces sempre es tornen efectives.

«Qui menaça i no pega...» diu la dita popular.

Però els bons forners no's queden mai per bèsties.

El que s'hi queda eternament és el bon poble, que ni menaça ni pega. Tot lo més que fa, quan se veu amb els buidells ressecats, és ageure-s'hi.

Una bona nova per als amics de la ballaruga.

La casa J. Espriu, organitzadora dels celebrats balls de màscares «Aurigma-Cañadó», *Paré et Travesti* i *Certàmen infantil*, està treballant activament en la confecció d'uns ar-

tístics decorats per a l'ornamentació dels vuit balls que tindran lloc al Teatre de «Novedades».

Per confidències autèntiques sabem que aqueixos decorats superaran en gust i riquesa als de anys anteriors, podent-se augurar que els esmentats balls constituiràn la nota més lluida del proper Carnestoltes.

Ens han dit que fa poc dies, en un arrabal de Barcelona, van matar un fantasma, un fantasma que duia banyes i cúa com si fós un dimoni d'opereta.

I, després de mort, diu que varen penjar-lo en un arbre. Per a escarment de fantasmes atracadors... no està mal.

Aixís, aviat s'acabaràn.

El director de la Presó ha escrit al senyor Auñón dient-li que no li envii més *quinzenaris*, perquè no sab on ficar-los.

Doscents cinquanta «fantasmes» sospitosos hi han entrat en pocs dies. Tota una fantasmeria.

No's queixaràn dels negocis jutges i escarcellers. D'això se'n diu tenir parròquia.

Títol d'un telegrama de Madrid, que publiquen els diaris:
«Escasean los piensos»

Sòrt que els burros no llegeixen.

Però... ai!... Molts dels que escriuen, tindran un esverament!...

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA DR GRAU

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cólicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tífus
Gota

UROMETINA
LAMBICOTTE HERMANOS
Sintomas: Urolitropina - Hexametileno tetramina - Formina

PlDASE
folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agte. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

EL
**CALZADO
SORPRESA**
ES LA MARCA MAS
ACREDITADA
SALMERON. 21

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRÒNIC
I evitar les seves fatals conseqüències és el
LAXOL AMARGOS

Preciós regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sense rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convencerà
De vende en les principals farmacies

Tabarin "Moritz"

GRANS FESTES TABARINESQUES
RESTAURANT DE PRIMER ORDRE
Plaça Sepúlveda, 183 ————— Telèfon 2044

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTÍA

Calvicies-Caspa-Caida del CABELLO

CAPILAR AMERICANO

del famoso especialista Dr. MEZQUIDA. — ¡Éxito grandioso! — Tratamiento médico. «Americán Clínica», Plaza Buen Suceso, 2, pral., BARCELONA. — Limpio. Agradable. Higiénico. Informes gratis por escrito si remiten sello. En droguerías y farmacias, 6'50 pesetas frasco

LA ELECTRICA EMBALADORA
FABRICA DE CAJAS Y VIRUTA PARA EMBALAJES

B. CARDONA

ESPECIALIDAD EN EL EMBALAJE DE MUEBLES
Y CAJAS PARA FÁBRICAS DE PASTAS ALIMENTICIAS

Aragón, 240 BARCELONA Teléfono A 2916

KOK-EXPRES

CENTRE de representació
i gestió d'assumptes
administratius, judicials
i privats

Préstams en hipoteca i lletra
(ràpid) = Quantitats disponibles
únicament per a traspassos
de herències = Reclamacions
hereditaries per la via
judicial i extrajudicial =
Certificats del Registre d'últimes
voluntats, de defunció i
naixement = Expedients pels
moços de reemplaç. (Quintes)

Plaça del Teatre, n.º 6, 1.º
BARCELONA

Bazar de la Unión

Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA

Útils per a escriptori
Tintes classes superiors

GUILLERMO PATTBURG

Importador de Maquinaria de toda
clase, Hierro, etc. :: Fabricante
de Guarniciones para Gardas
Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattburg
Cortes, 649, ent.º BARCELONA

LUCERN

Lo millor per a metalls
Hules, Bañeres, Lavabos, etc.
Molt útil als XÓFERS per a
llimpieza del seus autos.
Dipòsit: Gignàs, 33-Barcelona

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar n.º 2

TELÉFONO 4115

Acaba de sortir el més popular

ALMANAC

DE

La Campana de Gracia

per a 1918

Any 42 de sa publicació

Un tom ple de caricatures polítiques i un text vibrant.

Preu com sempre: DOS rals

OBRA NOVA

Diccionari Ortogràfic

Precedit d'una exposició de
l'ortografia catalana, segons
el sistema adoptat per
l'Institut d'Estudis
Catalans

Redactat sota la direcció de
P. FABRA
membre de la secció filològica

Un tom en 8.º:

En rústica . . . 5 ptes.
En cartoné . . . 6

Està per agotar-se

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Almanac per a 1918

DOTZE MAGNÍFIQUES AL·LEGORIES QUE
REPRESENTEN ELS 12 MESOS DE L'ANY

Preu per tot arreu Una pesseta

OBRA NOVA

:: Llibre del convalescent

NOVEL·LA

PER

R. Suriñach Senties

Decorat pel dibuixant
JUNCEDA

Un tom tela Pessetes 4

El Año en la Mano

Almanaque enciclopedia de
la vida práctica, para 1918

A todo comprador de El Año en la Mano se le regalará una participación a un billete de la

Edición en rústica: 1'50 ptas.

LOTERÍA DE NAVIDAD

Edición en cartoné: 2 ptas.

Angel Guimerà

Indíbil i Mandoni

Tragèdia en 3 actes

Pessetes 2

EN PREMSA

SORTIRÀ AVIAT

En Josepet de Sant Celoni

Novela picaresca, per Santiago Rusiñol

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

FELIÇ NADALI!

El gall de don Joan Espanyol